

WE ZIJN HET BOS

REDD+
SURINAME

**FOREST
CARBON
PARTNERSHIP**

NOTULEN

SURINAME REDD+ PROJECT BOARD MEETING

Vrijdag 11 Augustus, 2017

Hotel Torarica, Banquet Hall

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen	2
Presentielijst PB vergadering d.d. 11 augustus 2017	3
Agenda	4
I. Opening en aanname agenda	5
II. Review en aanname van de notulen van de voorgaande Project Board Meetings (Juni 2016 en Januari 2017)	5
III. 'Status update Annual Work Plan 2017'	10
IV. Update Nationale REDD+ visie en strategie	13
V. Resultaten scenario modellering voor REDD+ strategie	14
VI. Update FREL/ FRL, NFMS en bekrachtiging definitie Bos	17
VII. Presentatie 'Feedback and Grievance Redress Mechanism (GRM)'/ Grieven en Herstelmechanisme	17
VIII. Wat ter tafel komt/vaststelling datum volgende Project Board vergadering	18
IX. Invullen van een enquête	18
X. Sluiting	18

Lijst met afkortingen

AAE	Asesoramiento Ambiental Estratégico (AAE) (Strategic Environmental Advice)
ACT	Amazon Conservation Team
DNA	De Nationale Assemblée
FREL/FRL	Forest Reference (Emission) Levels
GMD	Geologisch Mijnbouwkundige Dienst
HI&T	Ministerie van Handel, Industrie & Toerisme
HKV	Houtkapvergunning
M&E officer	Monitoring & Evaluation officer
Min	Ministerie
NFMS	National Forest Monitoring System
NGOs	Niet Gouvernementele Organisaties
NIMOS	Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname
PB	Project Board
PMU	Project Management Unit
REDD+	Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation +, the Role of Conservation, Sustainable Management of Forests and Enhancement of Forest Carbon Stocks in Developing Countries
REDD+ PMU	REDD+ Project Management Unit
ROGB	Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer
SBB	Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht
UNDP	United Nations Development Programme
VIDS	Vereniging van Inheemse Dorpshoofden in Suriname

Presentielijst PB vergadering d.d. 11 augustus 2017

No	Instantie/Organisatie/Bedrijf	Naam
1	AAE consultancy (observer)	Juan Carlos Zamora
2	AAE consultancy (observer)	Priscilla Miranda
3	ACT (NGOs) (Major Groups Collective)	Niradj Hanoeman
4	Arbeiders en Vakorganisaties (Major Groups Collective)	Eric Feller
5	Business en Industrie (Major Groups Collective)	Jeffery Poetisi
6	Conservation International Suriname (observer)	E. Misiekaba
7	Kabinet van de President van Suriname (observer)	M. Gompers-Small
8	KAMPOS (observer)	Tina Henkie
9	KAMPOS (observer)	Renatha Simson
10	Kinderen en Jeugd (Major Groups Collective)	Shiffion Alimoestar
11	Lokale Autoriteiten (DC en DS) (Major Groups Collective)	Martha Sante
12	Ministerie van Financiën (observer)	Sagita Jaggan
13	Ministerie van Financiën (observer)	Sima Sultan
14	Ministerie van Handel, Industrie en Toerisme	Reina Raveles
15	Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij	Omar Kasjio
16	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	Angela Monorath
17	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur	Nunzio Koningsbloem
18	Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	Claudine Sakimin
19	Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer	Kaminie Tajib
20	NIMOS	Cedric Nelom
21	NIMOS – vertegenwoordiger Kennisinstituut	Donovan Bogor
22	PMU-REDD+	Anil Pershad
23	PMU-REDD+	Sandra Bihari
24	PMU-REDD+	Sivia Karwafodi
25	PMU-REDD+	Carmen Elliott
26	PMU-REDD+	Eric Sosrojoedo
27	PMU-REDD+	Richella Parker
28	REDD+ assistent (volk der Trio's)	Pildas Tawadi
29	REDD+ assistent (volk der Wajana's)	Arnold Arupa
30	REDD+ assistent (volk der Caraïben)	Josien Tokoe-Aloema
31	REDD+ assistent (volk der Saramaccaners)	Stiefen Petrusi
32	REDD+ assistent (volk der Aucaners)	Hendrik Pai
33	REDD+ assistent (volk der Aluku's)	Dua Simons
34	REDD+ assistent (volk der Kwinti's)	Harry Elliioth
35	REDD+ assistent (volk der Matuariers)	Wilson Willems
36	SBB	Rene Somopawiro
37	SBB	Sarah Crabbe
38	SBB /PMU-REDD+	Sara Svensson
39	SBB	Cindyrella Kasanpawiro
40	UNDP	Armstrong Alexis
41	UNDP	Bryan Drakenstein
42	Vrouwen (Major Groups Collective)	Marion Stekkel

Agenda

08:00 – 08:30 u	Registratie
08:30 – 08:35 u	Welkom en Introductie - Cedric Nelom
08:35 – 08:40 u	Opening
08:40 – 08:45 u	Vaststelling Quorum en aannname agenda
08:45 – 10:45 u	Review en aannname van de notulen van de voorgaande Project Board Meetings (June 2016, January 2017) - Cedric Nelom
10:45 – 11:00 u	Koffie pauze met snacks
11:00 – 11:30 u	Status update Annual Work Plan 2017 - Anil Pershad
11:30 – 11:50 u	Update Nationale REDD+ visie en strategie - Priscilla Miranda, vertegenwoordiger AAE consultancy
11:50 – 12:10 u	Resultaten scenario modellering voor REDD+ nationale strategie - Cindarella Kasanpawiro, SBB
12:10 – 12:30 u	Update mbt FREL/FRL, NFMS en bekrachtiging definitie Bos - Sarah Crabbe, SBB
12:30 – 12:45 u	Koffie pauze met snacks
12:45 – 13:15 u	Presentatie Feedback and Grievance Redress Mechanism - Bryan Drakenstein, UNDP
13:15 – 13:30 u	Wat ter tafel komt/vaststelling datum volgende Project Board Meeting
13:30 – 13:40 u	Invullen van een enquête
13:40 – 13:45 u	Sluiting – Cedric Nelom
13:45 – 14:45 u	Lunch

I. Opening en aannname agenda

De heer Cedric Nelom (Wvd. Algemeen Directeur NIMOS) verricht de opening van de 2de Project Board vergadering voor 2017 en heet de aanwezigen welkom. De heer Nelom stelt vast dat uitgaande van de presentielijst er quorum is om de vergadering te houden.

Hij geeft aan dat er vertaling beschikbaar is van en naar het Sranan Tongo en naar het Engels. Hij stelt voorts dat tijdens deze werkbepreking de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het REDD+ programma en de vervolgacties besproken en vastgesteld zullen worden.

Voor deze vergadering zijn er enkele 'observers' uitgenodigd, waaronder het ministerie van Financiën; het Tribaal collectief KAMPOS (samenwerkende organisatie van zes (6) marron stammen), enkele NGO's en het bedrijf AAE (consultant voor de REDD+ nationale strategie). Ook vertegenwoordigers van het Kabinet van de President en de VIDS zijn uitgenodigd; zij sluiten zich rond 11 uur aan bij de vergadering.

De heer Nelom informeert de vergadering dat per 7 augustus 2017 er een nieuw Project Coördinator voor het REDD+ programma is aangesteld, mw. Sandra Bihari.

Zij wordt voorgesteld aan de aanwezigen en haar wordt geïnformeerd dat zij op de steun van het NIMOS en de Project Board kan rekenen. Mw. Bihari bedankt de Board en het NIMOS voor het in haar gestelde vertrouwen. Het is voor haar een eer om deel te zijn van dit belangrijk programma en zij zal zich inzetten voor een succesvolle afronding van de REDD+ gereedheidsfase in 2018.

Met de aanstelling van mw. Bihari is de termijn van de heer Anil Pershad als interim Project Coördinator beëindigd. De heer Pershad wordt bedankt voor zijn coördinatie en inzet bij het initiëren en uitvoeren van de geplande activiteiten alsook de behaalde resultaten.

Vervolgens wordt aan de vergadering gevraagd als er voorstellen voor wijziging van de agenda zijn. Door SBB wordt een noot geplaatst bij het agendapunt 'Resultaten scenario modellering voor REDD+ nationale strategie', namelijk dat de presentatie door een vertegenwoordiger van SBB zal worden gedaan.

Er zijn verder geen voorstellen voor aanpassingen van de agenda en deze wordt aangenomen.

II. Review en aannname van de notulen van de voorgaande Project Board Meetings (Juni 2016 en Januari 2017)

Behandeling notulen Project Board vergadering d.d. 10 juni 2016

De vergadering behandelt eerst de notulen van de Project Board vergadering d.d. 10 juni 2016. De notulen worden paginagewijs doorgenomen.

De volgende aanbevelingen en/of wijzigingen zijn voorgesteld:

Item/ Paginanummer	Opmerking en/of wijziging
Presentielijst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. C. Nelom (NIMOS) <ul style="list-style-type: none"> - stelt voor dat in de presentielijst ook vermeld wordt wie afwezig is ▪ Mw. C. Sakimin (min. ROGB) <ul style="list-style-type: none"> - stelt voor de naam van het ministerie van ROGB voluit te vermelden; zoals het nu vermeld is als 'RGB' kan de indruk worden gewekt dat het een andere instantie betreft.
Pagina 6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. S. Crabbe (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - 4de punt onder <u>Resultaten</u> - 'NFMS had een consultant ingehuurdSuriname beschikt over die capaciteit': zij licht toe dat SBB inderdaad een consultant had ingehuurd voor het NFMS, maar uiteindelijk is de NFMS door SBB REDD+ team zelf ontwikkeld - 2de punt onder <u>Update Pilaar III</u> - 'Activiteitendata - kwaliteitsagenda.....': moet zijn 'kwaliteitsagenda.....' - 5de punt onder <u>Update Pilaar III</u> - 'Oorzaken van Ontbossingsstudie': bij de formulering duidelijk stellen dat er een studie is gedaan naar de oorzaken van ontbossing, bosdegradatie en andere aspecten <p>Besluit: aan Mw. Crabbe/SBB wordt gevraagd, aangepaste formuleringen voor bovenstaande punten door te geleiden naar de REDD+ PMU zodat de correctie in de notulen kan plaatsvinden.</p>
Pagina 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. S. Crabbe (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - 6de punt: 'genegeerd' ipv 'gegeneerd'

Algemene opmerkingen

Mw. Aloema verwijst naar het voorlaatste punt op pagina 9: 'Dhr. Hoogdorp is aangesteld om een vergadering ten aanzien van de REDD+ Assistenten' en geeft aan dat een delegatie van de REDD+ assistenten is ontvangen door de Minister van Regionale Ontwikkeling. Het onderwerp van gesprek was de uitgifte van HKVs (houtkapvergunning) en de werkwijze na uitgifte van de HKVs. Mw. Aloema geeft aan dat er onduidelijkheden waren bij de marrongemeenschap over het onderwerpelijke.

Ten aanzien van de notulen, worden door de heer Armstrong Alexis, UNDP Deputy Resident Representative, de volgende aanbevelingen gedaan:

- i. De besluiten genomen tijdens de Project Board vergadering moeten duidelijk vermeld worden in de notulen.
- ii. De notulen moet aan de hand van de agenda worden opgemaakt en de juiste volgorde moet worden gehandhaafd.
- iii. In de notulen is de tekst van de presentatie zoveel mogelijk opgenomen. Voorstel is de presentaties als bijlagen te voegen bij de notulen; het is praktischer in de notulen te vermelden dat de presentatie gehouden is en daarnaast de discussies en besluiten in de notulen vast te leggen.

Besluit: bovengenoemde aanbevelingen worden door de Project Board aangenomen.

Ter finalisering van de notulen van de Project Board (PB) vergadering van 10 juni 2016 stelt de heer Nelom voor de aanpassingen in de notulen door te voeren en de finale versie door te mailen naar de PB leden.

Hij stelt aan de vergadering voor de notulen te arresteren uitgaande van de wijzigingen en aanvullingen zoals voorgesteld tijdens de vergadering.

De PB gaat akkoord en arresteert de notulen.

Behandeling notulen Project Board vergadering d.d. 27 januari 2017

Ook de notulen van de PB vergadering d.d. 27 januari 2017 worden paginagewijs doorgenomen.

De volgende aanbevelingen en/of wijzigingen zijn voorgesteld:

Item/ Paginanummer	Opmerking en/of wijziging
Lijst met afkortingen & Presentielijst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. R. Somopawiro (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - Voor de volledigheid, het SBB staat voor 'Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht' - ROGB staat voor ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer
Lijst met afkortingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. A. Arupa (REDD+ Assistent) <ul style="list-style-type: none"> - Stelt voor een crosscheck naar de juiste benaming van het ministerie van OWC ▪ Dhr. D. Bogor (NIMOS) <ul style="list-style-type: none"> - Voor de volledigheid, NIMOS staat voor 'Nationaal Instituut voor Milieu en <u>Ontwikkeling</u> in Suriname' ▪ Mw. R. Raveles (Directeur HI&T) <ul style="list-style-type: none"> - Het Ministerie heeft een naamswijziging ondergaan namelijk 'ministerie van <u>Handel, Industrie en Toerisme</u>'
Presentielijst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. R. Somopawiro (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - In het verlengde van het voorstel van de heer Nelom om de 'afwezigen' ook te vermelden, stelt hij voor ook de reden van afwezigheid op te nemen. Hij motiveert dat de PB vergadering zeer belangrijk is en de aanwezigheid van leden dringend vereist is. Op dit punt stelt de heer Feller (Arbeiders- en Vakorganisaties) dat indien leden afwezig zijn, zij zich daarover moeten verantwoorden bij hun werkgever; hij stelt dat op basis van de ledenlijst vastgesteld kan worden wie afwezig was. <i>Over het vermelden van de afwezigen op de presentielijst is geen definitief besluit door de PB genomen.</i>
Pagina 6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. S. Crabbe (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - 3de punt: indien de Engelse benaming ook wordt vermeld, deze tussen aanhalingstekens plaatsen en het teken / plaatsen tussen de Nederlandse en Engelse benaming

Pagina 7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. R. Somopawiro (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - Met betrekking tot de 'lessons learned 2016' stelt hij voor bij elk aandachtspunt een toelichting te vermelden. De heer Nelom verwijst naar de aanbeveling van de heer Armstrong nl. dat de tekst van de presentaties niet opgenomen hoeft te worden in de notulen.
Pagina 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. D. Bogor (NIMOS) <ul style="list-style-type: none"> - Ten aanzien van de samenstelling van de 'Steering Committee' merkt hij op dat de vaste commissie Milieu & Klimaatsverandering van DNA en het Hof van Justitie waren uitgenodigd voor een specifieke vergadering; er is wel een voorstel gedaan dat deze twee instanties ook deel uitmaken van de 'Committee'. Dit laatste voorstel is nog niet goedgekeurd. - Correctie van het woord 'coroption' naar 'corruption'
Pagina 9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. S. Crabbe (SBB) <ul style="list-style-type: none"> - 1ste alinea zinsnede 'Bij het indienen van94,7%, momenteel 93%'. De berekening van de percentages heeft plaatsgevonden op basis van verschillende methoden. <p>Besluit: aan Mw. Crabbe/SBB wordt gevraagd, een aangepaste formulering voor bovenstaand punt door te geleiden naar de REDD+ PMU zodat de correctie in de notulen kan plaatsvinden.</p>
Pagina 9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. R. Somopawiro (SBB): <ul style="list-style-type: none"> - De vastlegging van het antwoord door SBB op de vraag van dhr. R. Simons is niet volledig. <p>Besluit: aan Dhr. Somopawiro/SBB wordt gevraagd, een aangepaste formulering voor bovenstaand punt door te geleiden naar de REDD+ PMU zodat de correctie in de notulen kan plaatsvinden.</p>
Pagina 9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. H. Pai (REDD+ assistent); <ul style="list-style-type: none"> - Hij vraagt als de opmerkingen van de heer Armstrong die in het Engels zijn vastgelegd, naar het Nederlands vertaald kunnen worden.
Pagina 10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorlaatste zin, alinea 1, regel 4 en 5 wordt gewijzigd naar: "De rol van SBB bij <u>de aanvraag van</u> houtconcessies is het volgende: SBB geeft advies." ▪ 3de alinea wordt ipv "SBB monitoort het gebruik van de concessie" wordt gewijzigd naar: "SBB monitoort de exploitatie van houtconcessies"
Pagina 11	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. D. Bogor (NIMOS) <ul style="list-style-type: none"> - Vraagt consequentie bij gebruik van de Nederlandse of Engelse taal of beide in de notulen bv graag vertaling in het Nederlands toevoegen bv voor 'land tenure and land rights'. <p>Besluit: de Engelse termen/woorden die in de notulen zijn vastgelegd in het Nederlands vertalen.</p>
Pagina 13	<ul style="list-style-type: none"> ▪ T.a.v. "Goedkeuring planning & begroting AWP 2017 – 2018" wordt het besluit genomen op in bijlagen op te nemen de goedgekeurde planning en begroting.
Pagina 13	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onder "Presentatie DDFDB+..": de details van de presentatie hoeven niet te worden vermeld in de notulen. Er kan volstaan worden met het aangeven wat er wordt gepresenteerd met verwijzing naar de presentatie in de bijlage.
Pagina 13/ 14	<ul style="list-style-type: none"> ▪ M.b.t. "Achtergrondstudie voor REDD+ in Suriname": dit betreft een opsomming omtrent de achtergrondstudie; derhalve het gehele onderdeel weglaten.
Pagina 16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. R. Somopawiro (SBB): <ul style="list-style-type: none"> - De 'short funding gap' betreft de uitvoering van het werkplan 2017/2018

Pagina 16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2de bullet, zin “Binnen een jaar heeft het REDD+ project USD 150 miljoen opgeleverd”. De opmerking wordt hier gemaakt of dit waar is; betrof het niet USD 60 miljoen?
Pagina 16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. J. Aloema: <ul style="list-style-type: none"> - Vraagt verduidelijking als er 2 SBB's zijn? Omdat verwezen wordt naar SBB als Stichting Bosbehoud en Bostoezicht. ▪ Dhr. C. Nelom: <ul style="list-style-type: none"> - Nee het gaat om dezelfde Stichting. Graag correctie hiervan.

Algemene opmerkingen

De heer Nelom merkt op dat bij deze notulen, de kaart van Suriname op het voorblad is geplaatst. Hij vraagt naar de visie van de PB leden voor het al dan niet plaatsen van de kaart op het voorblad.

Enkele leden zijn van oordeel dat de kaart geplaatst kan worden, onder ander met markering van de gemeenschappen waar via REDD+ gewerkt wordt. Anderen zijn van oordeel dat de notulen een zakelijk stuk is en het geen gebruik is dat kaarten en foto's worden geplaatst. Een ander voorstel is dat bij de website versie van de notulen wel de kaart en foto's worden geplaatst maar niet bij de uitgeprinte versie.

Besluit: de kaart van Suriname en foto's niet te plaatsen op het voorblad van de notulen, aangezien de notulen zakelijk stukken betreffen.

De heer Armstrong verwijst naar zijn eerdere opmerking, namelijk dat de door de PB genomen besluiten niet vastgelegd zijn in de notulen. Zo is bijvoorbeeld na de presentatie van het werkplan 2017/2018 niet vastgelegd als het werkplan is goedgekeurd.

De heer Nelom vraagt aan de PMU erop toe te zien dat in de notulen de besluitvorming gedurende de vergadering worden vermeld. Hij vraagt de PMU een format voor de notulen vast te stellen. Voorts stelt hij dat in de notulen de volgorde van de agenda wordt gehanteerd. Aangezien er een afkortingenlijst is, kan in de tekst van de notulen met afkortingen volstaan worden (referentie naar het incorrect uitschrijven van de afkorting SBB op pagina 16).

De heer Somopawiro stelt voor het werkplan 2017/2018 en de presentaties als bijlagen bij de notulen te voegen. Dit zal als naslagwerk dienen voor de leden van de PB en overige actoren die daar inzage in mogen hebben.

Besluiten:

- het werkplan 2017/2018 en de presentaties worden als bijlagen gevoegd bij de notulen van de PB vergadering van 27 januari 2017.
- PMU stelt een format voor de notulen vast.
- Indien een afkorting is vermeld in de lijst, hoeft in de tekst van de notulen geen uitschrijving van de afkorting plaats te vinden.
- In bijlage van de volgende notulen opnemen: alle goedgekeurde plannen, presentaties, begroting e.d.

Met betrekking tot het arresteren van de notulen van de PB vergadering d.d. 27 januari 2017, stelt de heer Nelom voor deze nog niet te arresteren. De notulen worden aangepast met weergave van de 'track changes' en per mail doorgeleid naar de PB leden.

De PB leden geven per mail hun akkoord voor de notulen. De PB leden hebben de ruimte om twee (2) weken na ontvangst van de aangepaste notulen, hun goedkeuring door te mailen.

Besluit: de PB neemt de voorstellen van de heer Nelom aan.

PAUZE

III. 'Status update Annual Work Plan 2017'

(zie bijlage 1: 'Status update Annual Workplan 2017')

Als scheidend interim project coördinator, maakt de heer A. Pershad gebruik van de gelegenheid om de PMU, NIMOS en de REDD+ assistenten te bedanken voor het in hem gesteld vertrouwen.

In zijn presentatie geeft de heer Pershad een status update van de activiteiten, zoals vervat in het werkplan 2017, alsook het overzicht van de uitgaven per eind juli 2017.

Hij wijdt verder uit over de activiteiten die gepland zijn in de periode augustus tot en met december 2017.

Ten aanzien van de PMU capaciteit licht de heer C. Nelom het volgende toe: Voor de functie van 'project administrator' is er een sollicitatie ronde geweest en zijn er interviews gehouden met kandidaten. De geselecteerde kandidaat heeft echter aangegeven niet meer beschikbaar te zijn. Vanwege deze omstandigheid is er intern (REDD+ PMU en NIMOS) beraadslaagd en is het voorstel gedaan om de huidige 'Administrative Assistant' te belasten met een deel van de taken van de 'project administrator'. Immers een deel van de taken van de functie van 'project administrator' worden reeds uitgevoerd door de 'Administrative Assistant'.

De financieel administratieve controle (die ook onder het takenpakket van de 'Project Administrator' valt) worden wel uitgevoerd door de 'Financial Manager' van het NIMOS. Het gaat in deze niet om de budget bepaling maar om de controle.

Er is voor deze modaliteit gekozen omdat het project tot en met december 2018 loopt en er voor het volgend jaar minder activiteiten zijn gepland.

De functies van 'Communication Officer' en 'Monitoring and Evaluation Officer' zullen heel gauw worden ingevuld.

Na de toelichting op de uitgevoerde activiteiten, informeert de heer Pershad de PB dat van het gebudgetteerd bedrag van US\$ 2.4 miljoen voor 2017, er US\$ 636.737 is uitgegeven tot medio juli 2017. De schatting is dat aan het eind van 2017, 70% besteding zal hebben plaatsgevonden. Hij geeft aan dat het tekort aan budget voor 2018 nog overeind staat.

De PB heeft – in acht nemend de vergadering van heden – al twee (2) maal voor dit jaar vergaderd. De mogelijkheid wordt bekeken om een 3de PB vergadering in dit jaar te houden.

Vragen en opmerkingen

Vraag/opmerking	Reactie
<p>Mw. R. Raveles (Dir. HI&T): De private sector heeft behoefte aan grotere betrokkenheid bij REDD+. En dan betreft het niet alleen de sectoren mijnbouw en houtverwerking. Bijvoorbeeld de ICT sector kan ondersteunen bij het opzetten van systemen voor monitoring op micro en macro niveau. Zij zegt haar ondersteuning toe bij het mobiliseren van de betrokkenheid van de private sector.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Deze ondersteuning wordt zeer op prijs gesteld. Zo wenst het NIMOS en de REDD+ PMU van de gelegenheid gebruik te maken om na te gaan als met het ministerie van HI&T gewerkt kan worden aan de betrokkenheid van de private sector bij het uitwerken van een visie en strategie t.a.v. Innovatieve Economische Opportuniteiten (IEO) en de monitoring bijv. versterken van de Geoportal bij SBB.</p> <p>Besluit: De REDD+ PMU en SBB gaan samen met de Directeur van HI&T na hoe inhoud te geven aan de ondersteuning die is toegezegd.</p>
<p>Mw. J. Aloema (REDD+ Assistent): Zij is door de zuidelijke dorpsleiders benaderd met de vraag “ Waar over de vergadering gaat, die de VIDS wil houden met de inheemse gezagsdragers ”. Zo was de gezagsdrager van de Trio’s in het ongewisse over de strekking van de vergadering, die was gehouden in februari 2017. Deze kwestie is ook voorgelegd aan het Ministerie van Regionale Ontwikkeling. Ze vraagt als er uitleg gegeven kan worden over deze kwestie.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): De VIDS heeft – als onderdeel van het REDD+ programma – begin dit jaar een voorstel ingediend om een vergadering met de gezagsdragers uit het Zuiden nl. de Trio’s en Wayana’s te houden, om de REDD+ activiteiten en daaraan gerelateerde vraagstukken en onduidelijkheden te bespreken. Dit voorstel is opgenomen als activiteit in het werkplan 2017. Over de inhoud en de interne zaken tussen de VIDS en de gemeenschappen, heeft de REDD+ PMU en NIMOS geen bemoeienis mee.</p> <p>Besluit: de heer Nelom zal de toelichting ook geven aan de heer Pildas Tawadi (REDD+ Assistent van het volk der Trio’s).</p>
<p>Mw. J. Aloema (REDD+ assistent): Een van de activiteiten in het werkplan 2017, is het versterken van de inheemse en tribale volkeren platform en het houden van vergaderingen met de gezagsdragers. Wordt deze activiteit gefinancierd uit de US\$ 400.000 van het REDD+ programma? Als REDD+ Assistenten willen wij duidelijkheid zodat we de gemeenschappen de juiste informatie geven.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Bij de goedkeuring van de R-PP is er budget gereserveerd voor het versterken van de inheemse en tribale volken. Het bedrag van US\$ 25.000 komt inderdaad uit de US\$ 400.000 financiering. De besteding is nog niet uitgewerkt; dit wordt volgende week besproken met de VIDS. Het betreft een vergadering van de inheemse dorpschoufden te Redi Doti.</p>
<p>Mw. C. Sakimin (min. ROGB): i. Is het rapport m.b.t. de ‘Corruption Risk Assessment (CRA)’ beschikbaar voor de stakeholders?</p>	<p>Dhr. A. Pershad (REDD+PMU/NIMOS): i. Ja, het rapport zal beschikbaar gesteld worden voor de stakeholders. Er is ook een capaciteitsversterkingsplan opgesteld door de consultant (op basis van de bevindingen uit het rapport).</p>

<p>ii. Heeft de heer Pershad – nu hij Project Coördinator a.i. af is – nog een betrokkenheid bij het REDD+ programma?</p>	<p><i>Dhr. C. Nelom (NIMOS):</i></p> <p>ii. Ja, hij is namelijk ‘Senior Programme Advisor’ bij NIMOS en hij zal de nieuwe REDD+ Project Coördinator bijstaan bij het management gedeelte van het REDD+ programma. Nu hij als ad interim Coördinator heeft gefunctioneerd, heeft hij inzicht en ervaring met het REDD+ programma. Ten aanzien van de inhoud van het CRA rapport, vermeld hij dat de bevindingen van de consultant in het rapport zijn vervat.</p> <p>Besluit: <i>het CRA rapport en capaciteitsversterkingsplan wordt beschikbaar gesteld voor de stakeholders.</i></p>
<p>Vraag/opmerking</p>	<p>Reactie</p>
<p>Dhr. S. Petrusi (REDD+ assistent): Is het REDD+ programma op schema? Hij is van oordeel dat in de presentatie de positieve zaken zijn voorgehouden. Echter vindt hij het REDD+ proces traag; er zijn vertragsfactoren en personen die zaken vertragen, dus die moeten aangepakt worden.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Als we de tijdslijn in ogenschouw nemen dan zijn we op schema. Het budgettekort voor 2018 zal wel opgelost moeten worden; in de komende maanden zal daar meer duidelijkheid over zijn. Hij bevestigt dat voor sommige activiteiten en besluiten, het programma afhankelijk is van mensen buiten de structuur, maar dat heeft hun aandacht. Hier en daar zijn en zullen er vertragingen zijn, maar die worden aangepakt.</p>
<p>Dhr. A. Arupa (REDD+ Assistent):</p> <p>i. Op welke manier zal het platform van inheemse en tribale volken versterkt worden en hoe weten we dat ze versterkt zijn?</p> <p>ii. Demarcatie: wanneer, waar en op welke manier? In Apetina is gevraagd om het gebied in kaart te brengen. De mensen willen andere kaarten met hun daadwerkelijke gebieden (volk: de Wayana’s).</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS):</p> <p>i. De manier hangt van de gemeenschappen af, namelijk hoe willen ze daar inhoud aan geven. Er zijn rapporten en criteria voor versterking en op basis daarvan kan de vaststelling plaatsvinden bijv. KAMPOS heeft een secretariaat ingesteld en een vast adres, dat is een hele voortuitgang. Er worden ook vergaderingen gehouden bij het secretariaat.</p> <p>Dhr. C. Nelom (NIMOS):</p> <p>ii. Er zijn al demarcatie kaarten gemaakt (SSED 2009/2010 met IPP middelen en onder coördinatie van ACT). Er is aan NIMOS gevraagd deze kaarten te vermenigvuldigen; het gaat dus niet om het ontwikkelen van nieuwe kaarten, als ze goed zijn of niet, daar wordt geen uitspraak over gedaan.</p> <p>Dhr. N. Hanoeman (ACT):</p> <p>ii. Het ministerie van Regionale Ontwikkeling heeft gevraagd de kaarten van de marron gemeenschappen, zowel digitaal en hard copy, aan te leveren. Van de inheemsen zijn er geen aanvragen ontvangen.</p>

<p>Mw. C. Sakimin (min. ROGB): Nu de 'Administrative Assistent', ook een deel van de werkzaamheden van de 'Project Administrator' zal uitvoeren; is er een salaris aanpassing?</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Ja, dat is voorzien.</p>
---	---

IV. Update Nationale REDD+ visie en strategie

(zie bijlage 2: Nationale REDD+ visie en strategie)

In haar presentatie gaat Mw. P. Miranda in op de stappen en activiteiten die tot nu toe genomen zijn om de nationale REDD+ visie en strategie te formuleren. Er is een nationale studie uitgevoerd en er zijn consultaties op gemeenschapsniveau gehouden. Op basis van de resultaten van de studie is een concept nationale REDD+ visie geformuleerd en zijn de strategische lijnen geïdentificeerd. De gemeenschapsconsultaties zijn gecoördineerd door Tropenbos International Suriname in nauw overleg met de REDD+ Assistenten en het traditioneel gezag. Daarnaast zijn er nationale workshops gehouden met stakeholders. In de periode augustus – september 2017 zijn er nog enkele workshops en missies gepland; de finale nationale REDD+ strategie voor Suriname moet eind september 2017 worden afgerond en in oktober gepresenteerd.

Vragen en opmerkingen

Vraag/opmerking	Reactie
<p>Dhr. S. Petrusi (REDD+ Assistent): Hij verifieert wie de consultaties heeft gecoördineerd. Hij stelt dat er geen consultatie is gehouden in het Saramakkaans gebied. De informatie over Pikin Slee is niet juist. Tropenbos voert een ander project uit in Pikin Slee. Als uit het REDD+ programma geld wordt besteed moet dat helemaal ten behoeve zijn van REDD+ activiteiten.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Neemt nota van deze opmerking.</p>
<p>Dhr. D. Bogor (NIMOS): Als de strategie is opgeleverd; wie geeft follow up hieraan?</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Er zullen 'high level' vergaderingen en presentaties gehouden worden met en voor beleidsmakers.</p> <p>Mw. P. Miranda (AAE consultancy): In het implementatie raamwerk zijn er aanbevelingen gedaan voor het na-traject.</p>

Vraag/opmerking	Reactie
<p>Dhr. A. Alexis (UNDP DRR): Wat ontbreekt zijn consultaties met hooggeplaatste beleidsmakers (high-level policy engagement). REDD+ is meer dan een project; het heeft betrekking op de nationale ontwikkeling van Suriname. Zijn er consultaties gehouden met beleidsmakers en technische experts? Hoe staat met de betrokkenheid van de key ministeries en ministers?</p> <p>Mw. R. Raveles (Dir. HI&T): Ten aanzien van de 'high level' vergaderingen, een jaar geleden is het voorstel gedaan dat de Directeuren van de Ministeries bijeen komen om beleidsthema's te bespreken; dit plan is nog steeds van kracht; vanwege de begrotingsbehandeling is dit even uitgesteld. Er is al een verzoek bij het NIMOS om een overleg met de Directeuren te houden.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS)/ Mw. P. Miranda (AAE consultancy): Er is een vrij uitgebreid traject van overleg met beleidsmakers en experts uitgezet, bijvoorbeeld het Planbureau, Kabinet van de President en de Ministeries. Tot nu toe zijn de technische staf en Directie van de Ministeries en de gemeenschappen geconsulteerd. Vorige week is er een presentatie gehouden bij het Kabinet van de President (coördinatie Milieu); er is een presentatie gepland voor de President zelf. Nadien volgen de presentaties voor de Ministers.</p> <p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Bevestigt hetgeen de Directeur van HI&T heeft gesteld. Het overleg was tentatief op 18 augustus gepland. We wachten de begrotingsbehandeling af en maken dan een nieuwe afspraak. Het NIMOS zal van de gelegenheid gebruik maken om de visie en strategie te presenteren. De volgende week is er alvast een presentatie voor Ministers gepland.</p>
<p>Mw. J. Aloema (REDD+ Assistent): Zal het document vertaald worden in het Nederlands en andere talen?</p>	<p>Dhr. A. Pershad (REDD+PMU/NIMOS): Ja, dat zal plaatsvinden.</p>

V. Resultaten scenario modellering voor REDD+ nationale strategie

(zie bijlage 3: Scenario modellering REDD+ strategie)

In haar presentatie licht Mw. C. Kasanpawiro toe hoe het traject van het NFMS ('National Forest Monitoring System'/ Nationaal Bosmonitoringssysteem) en de FREL/ FRL ('Forest Reference (Emissions) Level'/ Bos Referentie (Emissies) Niveau) is aangepakt.

In haar presentatie gaat zij verder in op de verschillende scenario's en de daarbij horende assumpties.

Vragen en opmerkingen

Vraag/opmerking	Reactie
<p>Dhr. W. Willems (REDD+ Assistent): Als REDD+ Assistent ziet hij veel gebeuren in het binnenland bijv. de goudwinning heeft een desastreus effect, er ontstaan kraters en de uitgemijnde gebieden worden zo achtergelaten. Wat kan SBB in deze doen? Ten aanzien van de houtkap, er wordt heel veel hout ongecontroleerd uit het binnenland weggehaald. De controle moet geoptimaliseerd worden, daar is de rol van SBB. Het bos wordt beschadigd, omdat het toezicht vanuit SBB niet zuiver aan toe gaat.</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): We weten dat het controleapparaat van de Overheid versterkt moet worden. Er is ook een rol voor de gemeenschap bij het monitoren.</p>
<p>Dhr. H. Pai (REDD+ assistent): In relatie tot de vorige vraag; er is informatie gepresenteerd over de ontbossingsgraad met en zonder REDD+. De rehabilitatie van het bos is waarop het accent gelegd moet worden. In de uitgemijnde gebieden moet bijv. rehabilitatie plaatsvinden. Het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen moet daar aandacht aan besteden. In De Nationale Assemblée heeft het aspect van de grondenrechten weer aandacht. Er moet wetgeving komen nl. dat er in het gemeenschapsbos geen concessies worden uitgegeven. De controle op houtconcessies is bij SBB. Controle op goudconcessies is bij een andere ministerie. Er is geen effectieve coördinatie. Het samenbrengen van al deze actoren is noodzakelijk om een gezamenlijk standpunt en aanpak van de monitoring en rehabilitatie vast te stellen.</p>	<p>Dhr. R. Somopawiro (SBB): Houtkap draagt bij aan de nationale ontwikkeling en in dat traject moeten we ook rekening houden met de kwestie van het gemeenschapsbos. Verantwoorde houtkap veroorzaakt geen ontbossing, alleen bosverarming (degradatie). Natuurlijk moet houtkap verantwoord plaatsvinden en moeten de regels worden gehandhaafd. Ontbossing door mijnbouw moet worden aangepakt en rehabilitatie is inderdaad essentieel. Het Guyana Schild is één van de arme grondgebieden qua voedingsstoffen dus rehabilitatie is essentieel. En daarbij rekening houden dat per 1 ha je niet meer dan 10 bomen (25 m³) mag weggappen; het neemt ongeveer 60 jaar voordat de rehabilitatie volledig is. SBB kan het probleem niet alleen oplossen. Hij stelt een vergadering voor met de direct betrokken actoren om de regels, procedures en verantwoordelijkheden – waaronder die van SBB – te bespreken. Ook de gemeenschappen hebben een verantwoordelijkheid en alle partijen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. SBB is ready om de actoren te trainen.</p>
<p>Dhr. H. Pai (REDD+ assistent): SBB geeft aan dat er maar 25 m³ hout per 1 ha gekapt mag worden. Ik kan voorbeelden geven dat het hout dat men niet wilt gebruiken gewoon wordt achtergelaten. De grondenrechten kwestie zal weer escaleren, omdat de controle op goud en houtkap niet adequaat plaatsvindt. De concessionarissen moeten door de Overheid getraind worden. Wat doe je met het hout als je het niet kan gebruiken?</p>	<p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Stelt voor deze discussie te parkeren voor vandaag. De presentatie was zeer technisch. Het is raadzaam om 1 dag uit te trekken om nader in te gaan op wat gepresenteerd is en alle relevante zaken te bespreken.</p> <p>Besluit: een aparte vergadering beleggen om de NFMS en FREL/ FRL te bespreken en daaraan gerelateerde zaken.</p>

<p>Ik moet de attributen hebben om de procedures te handhaven. Wetgeving zal niet voldoende zijn en op welk niveau maak je de wet? Hij is het er niet mee eens met dat zonder houtkap er geen ontwikkeling is. We zien nu dat de skaliens afgravingen doen en dit is slecht voor de gemeenschappen en grondgebieden. Hij zou ook willen weten, welk scenario t.a.v. ontbossing het meest winstgevend is voor Suriname met of zonder REDD+.</p>	
<p>Mw. R. Raveles (Dir. HI&T): De Regering heeft een aantal sectoren prioriteit gegeven bijv. de agrarische sector is prioriteit (palmolie). Is er een scenario uitgewerkt waar aandacht is voor de agrarische sector? Zijn de effecten van de bosbouw ook meegenomen? Het ministerie van HI & T bekijkt de potentie van 'non timber forest products (NTFPs)'/ bosbijproducten. Op de wereldmarkt is er best een grote vraag naar. De Wereld Bank heeft het geïdentificeerd als een focus markt om de economie te laten bloeien bijv. superfoods, biologisch geteeld etc. Het ministerie van HI & T heeft aantal berekeningen en voorstellen die zij graag wil delen met de REDD+ PMU. Samen met het bedrijf Pansa is een machine ontwikkeld voor in Suriname ontwikkelde NTFP producten en wat geproduceerd kan worden met behulp van deze machine.</p>	<p>Mw. C. Kasanpawiro (SBB): Bosbouw is niet meegenomen omdat de focus is op ontbossing. Zij gaan wel uit van een impact van de bosbouw op de strategie. SBB zal het voorstel meenemen. In de agrarische sector is alleen naar oliepalm gekeken. We moeten de locaties wel weten om die dan mee te nemen in de scenario's.</p> <p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Vraagt als het ministerie van HI & T alle relevante informatie beschikbaar kan stellen aan de PMU.</p> <p>Besluit: <i>het ministerie van HI & T stelt alle relevante informatie beschikbaar aan de PMU.</i></p>
<p>Dhr. D. Simons (REDD+ assistent): Heeft SBB wel overal controleposten en werken ze optimaal? In het Kwinti gebied en Lawa gebied zijn er wel controleposten maar ze werken niet optimaal.</p>	<p>Dhr. R. Somopawiro (SBB): Er zijn verschillende controleposten, soms ook mobiele posten, maar inderdaad werken ze niet altijd optimaal.</p>

VI. Update FREL/ FRL, NFMS en bekrachtiging definitie Bos

(zie bijlage 4: Update FREL/FRL, NFMS en definitie Bos)

Mw. S. Crabbe geeft in haar presentatie de technische informatie over de FREL/FRL en NFMS componenten. In de periode januari - augustus 2017 is de ontbossingskaart 2015 – 2016 bijgewerkt; een bijdrage geleverd aan de update van de regionale studie 'Ontbossing door Goudmijnbouw' (grootste ontbossingsgraad is in Guyana, daarna in Suriname; in Frans Guyana is het juist minder). Dit is te relateren aan het gevoerd beleid m.b.t. de goudmijnbouw) en is er gewerkt met het Ministerie van Regionale Ontwikkeling aan de creatie van een nationale dorpenlaag. Het digitaliseren van de hardcopy kaartenbestand van Stichting Planbureau Suriname en de bilaterale uitwisseling van concessie data tussen GMD en SBB behoren ook tot de resultaten. Verder is de data van het satelliet land monitoringssysteem geplaatst op www.gonini.org.

Zij gaf verder aan dat er een concept definitie is voor "Bos" waar akkoord aan moet worden gegeven. Zij informeerde de PB ook over de geplande activiteiten in de periode september – december 2017.

Na de presentatie is door de heer C. Nelom voorgesteld een aparte sessie te houden voor de PB met betrekking tot FREL/ FRL en NFMS.

Besluit: *aparte sessie voor PB ten aanzien van FREL/ FRL en NFMS en scenario modelling.*

VII. Presentatie 'Feedback and Grievance Redress Mechanism (GRM)'/ Grieven en Herstelmechanisme

(zie bijlage 5: 'Grievance Redress Mechanism')

De heer B. Drakenstein begint zijn presentatie met de opmerking dat bij het uitwerken van de scenario's voor REDD+, het in alle gevallen om ontwikkeling gaat, als het is met of zonder REDD+.

Hij benadrukt dat er een mechanisme moet worden ingesteld om de grieven van de gemeenschappen en andere actoren te behandelen en er een herstelmechanisme 'in place' moet zijn. In de afgelopen jaren is er een proactieve betrokkenheid geweest van de gemeenschappen in het REDD+ proces. Met het instellen van een mechanisme wordt een forum geboden voor de aanpak van zaken die niet door consultaties met gemeenschappen en stakeholders kunnen worden opgelost. Hij legt verder uit wat het mechanisme inhoudt, waarom het moet worden ingesteld en doet ook aanbevelingen uitgaande van ervaringen uit andere landen.

Als interim maatregel wordt voorgesteld dat de Project Board de rol van het mechanisme invult en de informatie ontvangt via de REDD+ PMU.

In de tussentijd wordt een consultant aangetrokken die de opzet van de GRM uitwerkt, met in achtname van de plannen van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling. Op de 1ste PB vergadering in 2018 wordt de voorgang gerapporteerd. De finale GRM moet medio 2018 worden gepresenteerd.

Vragen en opmerkingen

Vraag/opmerking	Reactie
<p>Mw. C. Sakimin (min. ROGB): Als de PB in de interim fase belast wordt, wie begeleidt ons?</p>	<p>Dhr. B. Drakenstein (UNDP): Capaciteitsopbouw voor de PB is ingebouwd; het materiaal (richtlijnen en andere documentatie) wordt vertaald naar het Nederlands en ook voor de lokale gemeenschappen. Er moet een procedure ingesteld worden om de klachten en grieven uit de gemeenschappen via de REDD+ PMU door te geleiden naar de PB. Dat zal voordelen hebben voor de permanente structuur die na 2018 (na de gereedheidsfase van REDD+) wordt opgezet. De operationele structuren moeten ook 'in place' zijn.</p>
<p>Mw. K. Tajib (min. ROGB): Wie zal het secretariaat bemensen?</p>	<p>Dhr. B. Drakenstein (UNDP): De REDD+ PMU zal die rol vervullen. Er zijn concrete voorstellen vanaf 2018. De PB zal echter eerst akkoord moeten gaan met het voorstel.</p> <p>Dhr. C. Nelom (NIMOS): Daarop komen we terug met meer informatie, materiaal en onderliggende stukken, zodat de zaken goed besproken worden in de PB.</p>

VIII. Wat ter tafel komt/vaststelling datum volgende Project Board vergadering

De heer H. Pai: als de bespreking over monitoring, rollen en verantwoordelijkheden wordt gehouden stelt hij voor dat SBB ook de concessionarissen (goudmijnbouw en hout) uitnodigt. De heer Somopawiro geeft aan dit niet te kunnen beloven.
De heer Nelom stelt dat nagegaan zal worden hoe dit aan te pakken.

Vaststelling datum volgende PB: onder verwijzing naar de presentatie van dhr. Pershad, die aangeeft dat indien de behoefte bestaat, er een 3^e PB voor dit jaar gepland zal worden, wordt dit agenda punt niet verder behandeld.

Invullen van een enquête

De PB leden wordt gevraagd het enquêteformulier in te vullen en in te leveren bij de twee REDD+ PMU medewerkers, namelijk Mw. S. Karwofodi en Mw. C. Elliott.

IX. Sluiting

De heer Nelom bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 14:50 uur.

Bijlagen:

Presentaties gehouden in de PB meeting:

- Bijlage 1: 'Status update Annual Workplan 2017'
- Bijlage 2: Nationale REDD+ visie en strategie
- Bijlage 3: Scenario modelling REDD+ strategie
- Bijlage 4: Update FREL/FRL, NFMS en definitie Bos
- Bijlage 5: 'Grievance Redress Mechanism'